

Tjockskalig målarmussla

(*Unio crassus*)

Särskilda kännetecken (specifika karaktäristika)
och släktskapslikheter (taxonomi)

Utseende

Skalet når vanligtvis en längd av 4-7 cm (undantagsvis upp till 11 cm). Det är oftast mindre än dubbelt så långt som högt. I formen är det elliptiskt till svagt äggformat. Underkanten är vanligtvis rak i mittpartiet och ungefär likartat rundad i bak- och framändan. Bakänden är svagt nedåtböjd. Mera sällan kan skalets underkant vara insvängd. Det får då en njurlik form och kan likna flodpärlmusslans, men kan skiljas från denna genom sin betydligt större omkrets (bukighet) i mittpartiet. Skalet är mycket tjockt och tungt. Skalfärgen är mörkt grön-brun-svart. Dess yta är ofta täckt med kalkkrustor eller järn-manganbeläggningar. Skulpturen på umbo består av täta, vågartade lister med upphöjningar, men ofta är den bortkorroderad. Låsapparaten är mycket kraftig med stora och välutbildade huvudtänder. I den vänstra skalhalvan står huvudtänderna på linje bakom varandra. Den högra huvudtanden är starkt framträdande och är formad som en mycket stor, grov, trekantig kil. Det kan föreligga en stor förväxlingsrisk mellan tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla. Skillnaden är dock mycket tydlig då det gäller låsapparatens utseende.

Vänster sida

Höger sida

Ovansida

Undersida

Biologi

Arten lever i bäckar och floder men anträffas också vid sjöars in- och utlopp. Den föredrar sandiga-grusiga bottenar. Glochidierna utstöts i paket vilka fiskarna upptar som näring. Ett antal larver hamnar därvid i värdens gälar. Tjockskalig målarmussla är den mest hotade av våra stora sötvattensmusslor, [hotkategori EN (starkt hotad)] och fridlyst i Sverige. Arten har troligen försvunnit från ett flertal av sina tidigare förekomster, speciellt isolerade lokaler i norr. Å andra sidan har ny förekomster påträffats i Småland och Södermanland. Förorening och försurning av vattendragen, igenslammade bottenar och försvinnande värd fiskar utgör hot mot arten.

Utbredning

Mycket sällsynt, isolerade förekomster i vissa vattendrag i Östsverige från Skåne till norra Uppland sydöstra Dalarna. Stora utbredningsluckor.

Läs mer:

[Skallåsets tänder hos tjockskalig målarmussla](#)

[Förväxlingsrisk](#)

Foto: Håkan Holmberg

Vetenskapligt underlag: Ted von Proschwitz